

No : 2020-130

Tarih : 11 Kasım 2020

Konu : Gıda Tarım ve Orman Alanında Önemli Düzenlemeler Yapan 7255 sayılı Kanun

7255 sayılı [Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun](#) 4 Kasım 2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Ülkenin geleceği tarım ve gıda açısından çok önemli düzenlemeler içerdiği için, konuyu özü, önemi ve değişenler olarak sizlere sunmak istedik.

Özü

Bu Kanunla tarım arazilerinin bölünmesi sonucunu yaratan uygulamaların önüne geçilmeye çalışılırken, gıda güvenliğini ve güvenilirliğini olumsuz yönde etkileyen unsurların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

Kanun teklifi, madde gerekçeleri, Komisyon'da yapılan düzenleme ve değişikliklerin tamamına, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyon Raporundan ulaşabilirsiniz.

<https://www.tbmm.gov.tr/sirasayi/donem27/yil01/ss221.pdf>

Kanunu ve getirdiklerini kurumsal ilişkiler, sürdürülebilirlik ve savunuculuk konularında uzman Sayın Dilek Emil'e sorduk. Konunun önemi, kanunun genel gerekçesi ve yapılan değişiklikleri sizler için derledik, özet olarak sunmak istedik.

Önemi

Tarım ülkemiz için öncelikli bir faaliyet alanıdır. Özellikle son yaşanan Covid-19 salgını da tekrar göstermiştir ki gıda güvenliği ve güvenilirliği, diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye için de hayati bir meseledir.

Kanun Teklifinin genel gerekçesine göre ülkemiz tarımı, uygulanan politikalar ve verilen desteklerle son 17 yılın 14'ünde büyümüş, 2003-2019 döneminde yıllık ortalama yüzde 2,8 büyüme gerçekleştirmiştir. 2002 yılında 37 milyar TL olan tarımsal hasıla, 7,5 kat artarak 2019 yılında 275 milyar TL'ye yükselmiştir. Tarım alanında dış ticaret fazlası 5,3 milyar dolar olan Türkiye, 193 ülkeye, 1.827 çeşit tarımsal ürün ihraç etmektedir.

Bununla birlikte, her ne kadar kendi kendine yeten bir tarım sektörü bulunmakta ise de gıda güvenliğini temin için yapılması gereken çalışmalar uzun vadeli planlamayı gerektirmektedir. Tarımsal üretimin kesintisiz olarak muhafazasını ve artan ihtiyaçlara cevap verecek ölçüde büyümesini teminen, tarım topraklarımızın daha sıkı korunması için yeni tedbirlerin alınması icap etmektedir. Bu doğrultuda, hazırlanan Teklif ile tarım topraklarının daha sıkı korunabilmesi amacıyla, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun ihlallerine yönelik daha sıkı denetim ve caydırıcı yaptırımların düzenlenmesi hedeflenmiştir.

Gerekçeye göre, toplum sağlığını korumak amacıyla; insan sağlığı için tehlike oluşturan gıda ve yem ürünleri ile taklit ve tağşiş yapılmış ürünlerin piyasaya arz edilmesiyle alakalı olarak Teklifte öngörülen değişikliklerle, bu ürünleri üreten, piyasaya arz eden gıda işletmecilerine yönelik yaptırımlar ağırlaştırılmaktadır.

Bunun yanı sıra söz konusu Kanun;

- Sahipli arazilerde ağaçlandırmanın teşvik edilmesi,
- Bozuk orman alanlarında odun dışı ürünlerin mamul ya da yarı mamul olarak işlenmesi amacıyla tesis ve orman bitkisi fidanlıkları kurulmasına, mantar ve tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği yapılmasına izin verilebilmesi,
- Şeker piyasasındaki denetleme faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması,
- Tütün mamulü olmamakla birlikte tütün mamulü üretiminde kullanılan makaron, sigara filtresi ve yaprak sigara kâğıdının üretiminin ve piyasaya arzının Tarım ve Orman Bakanlığının görevleri kapsamına alınması ve
- Tütün mamulü üreticilerine %30 yerli tütün kullanım zorunluluğunun getirilmesi, gibi hususları düzenlenmektedir.

Kanun ile uygunsuz alkollü içki satışı, izinsiz ağaç kesimi, şeker piyasasında uygunsuz mal ve hizmet üretimi, tütün piyasasında uygunsuz faaliyetler, tarımsal arazilerin zarar görmesine neden olan uygulama ve fiiller ile gıdada taklit ve tağşiş konularında yeni cezalar getirilmiş ve uygulanmakta olan cezalar arttırılmıştır.

Değişen

Kanun ile getirilen düzenlemeler ve yapılan değişiklikleri sizlere aşağıda maddeler itibariyle sunuyoruz.

1. Gıda, tarım ve orman alanında yapılan düzenleme ile ilgili olarak dikkati çeken ilk husus cezaların ağırlaştırılması. Para cezalarının arttırılması dışında özellikle saat 22.00 ile 06.00 arasında alkollü içki satışı yasağına aykırı hareket edenlerin ve 18 yaşını doldurmamış kişilere alkollü içki satan veya sunanların, bu fiilin işlenmesinden sonraki 5 yıl içinde üçüncü defa söz konusu yasağı ihlal etmeleri halinde, tüm perakende alkollü içki ve açık alkollü içki satış belgeleri iptal edileceği ve bu kişilere 2 yıl süreyle söz konusu belgenin yenisinin verilmeyeceği hükmü getirilmiştir.

Ayrıca, mevzuatta tanımlanan amacı dışında ya da teknik düzenlemesine uygun olmayan etil alkol bulunduranlara, satışa sunanlara veya satanlara **20 bin liradan 100 bin liraya** kadar idari para cezası verilecektir.

2. Yapılan bir değişiklikle sulama kooperatifleriyle ilgili iş ve işlemlerde Tarım ve Orman Bakanlığı yetkili olarak belirlenmiştir.

3. Özel arazilerdeki ağaçlandırmanın orman sayılmayacağı belirtilmiş ve bozuk orman alanlarında ise mantar, tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği, odun dışı ürünlerin işlenmesi için tesis kurulması **29 yıl** süre ile bedeli karşılığında mümkün hale gelmiştir. Savunma Sanayi Başkanlığı tarafından savunma amaçlı tesislerin bedelsiz olarak kurulmasına imkân tanınmıştır. Ayrıca orman alanlarındaki izinsiz ağaç kesimi cezaları da arttırılmıştır.

4. Adana'nın Karataş ilçesinde su ürünleri yetiştiriciliği konulu Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kurulması karar altına alınmıştır.

5. Kanun'da şeker piyasası düzenlemeleri dikkat çekicidir. Şeker piyasasındaki mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilere yönelik de inceleme, araştırma yetkisi Tarım ve Orman Bakanlığı'na verilirken, adeta rekabet incelemesi için Rekabet Kurumu'na verilen yetkiler anılan Bakanlık için tanınmıştır.

Ayrıca ceza uygulanmasına karar verilmesi halinde ise, cari pazarlama yılı için tahsis edilen A kotası miktarının cari pazarlama yılı başındaki A kotası satış fiyatı ülke ortalaması üzerinden hesaplanacak tutarının **yüzde 3'üne** kadar idari para cezası uygulanabilecektir.

6. Tütün ürünlerine, **en az yüzde 30 oranında** Türkiye'de üretilen tütünün katılması şartı getirilmiştir. Geçici bir madde düzenlemesi ile bu orana kademeli olarak geçilmesi öngörülmüştür. 2022'de yüzde 17, 2023'te yüzde 21 ve 2024'te yüzde 25 olarak uygulanacak olan bu oranı **yüzde 45'e** kadar arttırma yetkisi ise Cumhurbaşkanı'ndadır. Getirilen kurala uyulmayan her kilogram için değişik oranlarda idari para cezası söz konusu olacaktır.

Ayrıca izinsiz olarak makaron, yaprak sigara kâğıdı ve sigara filtresi fabrikası veya imalathanesi kuran ve işletenler, **1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 5 binden 10 bin güne** kadar adli para cezasıyla cezalandırılacaktır. Bu konularda satış faaliyetlerini izinsiz olarak sürdürenlere de idari para cezaları verilecektir. Ayrıca, Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan uygunluk belgesi almadan sigara filtresi üretenler ile satanlara, internet, televizyon, faks ve telefon gibi elektronik ticaret araçları ya da posta ile sipariş yöntemi kullanarak etil alkol, metanol, makaron, sarmalık kıyılmış tütün ve yaprak sigara kâğıdı satanlara para cezası uygulanacaktır.

7. Kara Avcılığı Kanunu'nda yapılan değişiklikle, Merkez Av Komisyonunda çevre ve doğa gönüllüsü kuruluşlardan 3 temsilci, fen edebiyat fakültelerinin biyoloji bölümlerinden bir öğretim görevlisi olmak üzere 4 üyenin daha dahil edilmesiyle üye sayısı 25'e çıkarılmıştır.

Bununla birlikte ücretsiz avlanmanın mümkün olabileceği hususlar sayılarak belirtilmiştir. Bilimsel araştırmalar için, insan ve mal için zarar ortaya çıkması halinde

ve diplomat ya da üst düzey uluslararası temsilciler için ücretsiz avlanma mümkün olacaktır.

8. Tarım arazilerinin malikliği ile ilgili işlemlerde (ifraz, hisselendirme, pay temliki, el birliği mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesi, el birliği mülkiyetinin devri, paylı mülkiyet olarak intikal, taksim ve vasıf değişikliği) Tarım ve Orman Bakanlığının izni aranacaktır. Vergi ve harç muafiyetinden yalnızca yeter gelirli büyüklüğü haiz tarım arazilerinin mirasçıları faydalanacak olup, tarım arazilerinde asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altındaki payların paydaşlara aynen devri halinde paydaşlar, bu taşınmazların devri ile ilgili yapılacak işlemlere ilişkin harçlardan, bu işlemlerle ilgili düzenlenecek kağıtlara ilişkin **damga vergisinden** ve **tapu döner sermaye ücretlerinden** muaf olacaktır.

9. İmar planlarında **tarımsal niteliği** korunacak alan olarak ayrılan yerler ile kamu yararı kararı alınarak tarım dışı amaçla kullanım izni verilen yerler, yeniden izin alınmaksızın bu amaç dışında kullanılamayacak ve planlanamayacaktır. Ancak yerleşim alanlarının gelişim alanı ihtiyaçlarını karşılamak için izin verilerek planlanmış alanlarda yeniden izin şartı aranmayacaktır.

Büyük ova koruma alanları içerisindeki tarım arazilerinin kullanımında tarımsal üretimin olumsuz etkilenmemesi, verimin azalmaması, izne konu alanların çevresindeki tarım arazilerinin korunması ve tarımsal amaçlı arazi kullanım planlarının etkin olarak uygulanabilmesi amacıyla, yerleşim alanlarının gelişim alanı ihtiyaçlarını karşılamak için izin verilerek planlanmış alanlar haricinde, izin verilen yerler yeniden izin alınmaksızın bu amaç dışında kullanılamayacak ve planlanamayacaktır.

Ülkemizin önemli sorunlarından bir tanesi olan tarım arazilerinin bölünmesi sonucunu yaratan uygulamaların önüne geçilmeye çalışılmaktadır. Bu amaçla, tarım arazilerinin kooperatifler başta olmak üzere özel hukuk tüzel kişileri aracılığıyla satın alınıp fiili taksim yapılması suretiyle üyelere veya ortakların kullanımına tahsis edenlere, **1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezası** verilmesi hükmü getirilmiştir.

Yine tarımsal arazilerin korunması amacı ile, tarımsal amaçlı arazi kullanımlarında, tarımsal amaçlı arazi kullanım plan ve projelerine uyulması zorunlu hale getirilmiştir. Aksi durumlarda idari para cezası uygulanacağı, büyük ova koruma alanlarındaki bu cezaların iki ve bazı durumlarda üç katı katı olarak uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

İzinsiz bütün yapılar, masrafları Tarım ve Orman Bakanlığı'na karşılanmak kaydıyla bir ay içinde belediyeler veya il özel idarelerince yıkılacak ve taşınmazlar tarımsal üretime uygun hale getirilecektir. Arazinin tarımsal üretime uygun hale getirilmesi için yıkım ve temizleme masrafları, sorumlulardan tahsil edilecektir.

Hakkında yıkım kararı alınmış olmasına rağmen bir ay içinde belediye veya il özel idarelerince yıkılmayan yapılar, yıkım masrafları Tarım ve Orman Bakanlığı'na karşılanmak üzere Bakanlık tarafından yıkılabilecek veya yıktırılacaktır. Yıkım masrafları **yüzde 100** fazlası ile ilgili belediye veya il özel idaresinden tahsil edilecektir.

Verilen 2 aylık sürenin sonunda valiliğin yaptıracığı tespitlerle plan veya projelere uyulduğu ve arazi tahribatının durduğu, tarımsal üretime uygun hale getirildiği belirlenirse sınırlama ve hak mahrumiyetleri kalkacaktır.

10. Verilen tüm cezalara rağmen önüne geçilemeyen gıdalarda taklit ve tağşişin sona erebilmesi için cezalar ağırlaştırılmıştır. Özellikle hapis cezalarında artış ve fiili 3 yıl içinde tekrarlayanlar için sektörde faaliyetten men dikkati çeken yeni uygulamalardır.

Cezalar geçmişte de gündemde olmasına rağmen, özellikle izlenebilirlik konusunda sistemleri olmayan işletmecilerin ürünlerinin toplatılması dahi sorunlu bir konu haline geldiği için, izlenebilirliği sağlamadan ürünlerini piyasaya arz eden perakende gıda veya yem işletmecisine **5 bin Türk lirasından** aşağı olmamak ve **500 bin Türk Lirasını** geçmemek kaydıyla, fiilden bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa fiil tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin **yüzde 1'i** oranında idari para cezası verileceği hükmü getirilmiştir.

Fiilin üç yıl içinde bir kez tekrarlanması halinde belirtilen idari para cezalarının alt ve üst sınırları bir katı artırılarak uygulanacaktır. İkinci kez tekrarlanması durumunda, üreten veya ithal eden gıda veya yem işletmecisine 1000 günden 3000 güne kadar adli para cezası verilecek ve gıda veya yem işletmecisi 5 yıldan 10 yıla kadar bu sektördeki faaliyetinden menedilecektir.

Fiili 3 yıl içinde ikinci kez tekrarlayan kendi adı veya ticari unvanı altında piyasaya arz eden gıda veya yem işletmecisine ise 200 bin Türk lirasından az olmamak ve 2 milyon Türk lirasını geçmemek kaydıyla, fiilden bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa fiil tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde 1'i oranında idari para cezası verilecektir

*Bu bültenin hazırlanmasına katkılarından dolayı Sayın Dilek Emil'e çok teşekkür ederiz. Dilek Emil, EWA Kurumsal Danışmanlık Şirketinin kurucu ortağı olup, Anıl Bayülker ile birlikte sürdürülebilirlik, kurumsal ilişkiler ve savunuculuk konularında çalışmalarını sürdürmektedirler. Kendileri özellikle savunuculuk danışmanlığı anlamında ortak idealler paylaştığımız, projeler gerçekleştirdiğimiz bir ekiptir.

Savunuculuk danışmanlığı hakkında daha fazla bilgi için web sayfamıza başvurabilir, sorularınız ve proje önerileriniz için bize ulaşabilirsiniz.

<http://taxia.com.tr/hizmetler/savunuculuk-danismanligi/>

Saygılarımızla,

Tax & International Advisory | Taxia & Savunuculuk